

MIROSLAV MANDIĆ

A művészet 144 definíciója, avagy a teremtő szeretet neveivel végzett zárandoklat tizenkét napja

A Miroslav Mandić *negyedik könyvéből*

Az elkövetkező tizenkét napban mindennap le fogom írni *A művészet tizenkét definícióját*. Száznegyvennégy név lesz tehát. Mindegyikük a legjobb, és megérdemli, hogy az ő és csak az ő nevét említsék száznegyvennégyyszer.

Nekem mindegyik a legtöbbet jelenti. Mindegyiküket maradéktalanul szeretem.

Mindegyikük Miroslav Mandić művészetének alkotórésze. Mindegyikük egyedülállóvá teszi Miroslav Mandić művészetét. Olyan művészetté, melyet szeretet övez. Amely örök.

A legtöbbjük eldobott, megvetett, elítélt, tébolyult, meg nem értett, elfeledett, bebörtönzött volt élete során, vagy megölték.

Miroslav Mandić könyvei és munkái nem vásárolhatók meg könyvesboltokban és galériákban; barátok, ismerősök közvetítésével lehet csak rájuk találni. Miroslav Mandić művészete szerteágazó bűvőpatakként van jelen a szerbhorvát nyelvterületen, mondhatni: illegális, és csak legutóbb, a világháló új korszakában találta meg a helyét a mindenki számára hozzáférhető virtuális világban, ahol angolul is elérhető.

Már igen fiatalon, 1971-ben hátat fordított a művészeti világnak, az intézményes struktúráknak és a társadalmi életnek. A magányos életet és alkotást, a semmit-sem-birtoklást választotta, a radikális másság teljes mértékű vállalása mellett döntött. A tradícióból merítve önálló értékrendet és világlépet alakított ki, amit teljes emberségével hordoz, s amit gyaloglóművészként a testével is kifejez, „kijár”. Gyalogolt – zárandokolt és testi áldozatot hozott – a költészetért, a szeretetért, a békéért... *A vándorlás rózsája* című könyve 10 kötetből áll: 1991-től 2001-ig napi 20 km-t gyalogolt Európában, közben írt és rajzolt.

Legújabb projektje (többek között) a *Miroslav Mandić* – ez egyben a szerző neve és a könyvek címe is. 2005. január 6-tól Mandić (aki továbbra is gyalogol, immár csupán Belgrádban és környékén) vasárnap kivételével nap mint nap leír 33 áldást (avagy boldogságot), amelyeket aztán megszerkeszt, és évente egy vaskos könyvet készít belőlük (könyveit a barátai adják ki, Várady Zoltán pedig az internetes változat elkészítésében segít). Az itt közölt fordítás részlet ebből a nagyszabású, tíz évre tervezett projektből. (*A ford.*)

Ők mind a művészet költői. Misztikusai és szerelmesei. Vándorai bolondjai bányászai és hősei.

Koldusai kertészei szerzetesei és pásztorai. Táncosai és filozófusai. Gyermekei.

Első nap

A művészet kicsoda. A művészet Vincent van Gogh

1240. nap

2008. május 24.

A művészet Vincent van Gogh. Mindenki, aki a sok mindenre kiterjedő szeretete által Krisztussá vált.

A művészet Johnny Cash. Börtönvers, melyben több a szabadság, mint bárhol.

A művészet Otto Weininger. Minden öngyilkos kisgyerek.

A művészet Simone Weil. Minden kiéhezett kislány.

A művészet Emily Dickinson. Minden lány, akit a szegénylőssége tesz a legerotikusabbá.

A művészet Jean Seberg. Minden korán elhunyt szépség.

A művészet Charlie Chaplin. Mindenki, aki a szegénységben meleget és komikumot fedezett fel.

A művészet Gandhi. Mindenki, akinek az ereiben vér helyett erőszakmentesség folyik.

A művészet Henry David Thoreau. Mindenki, aki az engedetlensége révén a legfelelősebb.

A művészet William Carlos Williams. Mindenki, aki mindenben költészetet lát.

A művészet Fernando Pessoa. Az óceán minden pásztorja.

A művészet Walt Whitman. Mindenki, aki Walt Whitmannek Walt Whitmané.

Második nap

A művészet kicsoda. A művészet Nyikolaj Fjodorov

1241. nap

2008. május 25.

A művészet Nyikolaj Fjodorov. Mindenki, akit közös mű tett híressé.

A művészet Hank Williams. Mindenki, aki mindvégig énekelt.

A művészet Slobodan Tišma. Barát a barátság versében.

A művészet Allen Ginsberg. Mindenki, aki üvöltött a nemzedékéért.

A művészet Jan Palach. Mindenki, aki másnak adta az életét.

A művészet Porfiriusz atya. Mindenki, akinek a szíve minden szívet melenget.

A művészet Georgij Ivanovics Gurgyijev. Mindenki, aki mindenben Isten táncát látta.

A művészet John Lee Hooker. Galamb, mely a kellő pillanatban érkezik.

A művészet Eckhardt mester. Mindenki, aki Istent nézi, ugyanazzal a szemmel látja Istent, amellyel Isten őt.

A művészet Angelus Silesius. Mindenki, akitől minden függ, mégpedig most.

A művészet Diogenész. Mindenki, aki a bátorságból napsütötte gondolkodást teremtett.

Harmadik nap

A művészet kicsoda. A művészet Robert Walser

1242. nap

2008. május 26.

A művészet Robert Walser. Mindenki, aki hóban halt meg.

A művészet Toma Zdravković. Mindenki, aki a kigúnyoltak hangján énekelt.

A művészet Sava Šumanović. Mindenki, aki a maga módján tette a dolgát.

A művészet Edgar Allan Poe. Mindenki, aki a fényhez simította arcát.

A művészet Velimir Hlebnyikov. Mindenki, aki által finomabbá lett a világ.

A művészet Charles Bukowski. Mindenki, aki megmondja, ki milyen.

A művészet Cesare Pavese. Mindenki, aki látott meztelen lányt.

A művészet Edward Stachura. Mindenki, aki csókolta az idő fehér mozdonyát.

A művészet Jean Gebser. Mindenki, aki a halálos óráján elmosolyodik.

A művészet Louis-Ferdinand Céline. Mindenki, aki eltúrte saját türelmetlenségét.

A művészet Đorđe Marković Koder. Mindenki, aki mindenek tejét itta.

A művészet Hamvas Béla. Mindenki, aki virággal szeretett.

Negyedik nap

A művészet kicsoda. A művészet Billie Holiday

1243. nap

2008. május 27.

A művészet Billie Holiday. Mindenki, aki a fájdalmas szerelmek reszkető hangján énekel.

A művészet Zvonko Bogdan. A művészet ló az énekes torkában.

A művészet Samuel Beckett. Mindenki, aki felfedezte magában a paraszti tisztaságot és egyszerűséget.

A művészet Jorge Luis Borges. Mindenki, aki rózsákat lát Maria Kodamában.

A művészet Friedrich Nietzsche. Mindenki, akivel minden feltámad.

A művészet Andy Warhol. Mindenki, aki teljesen esélytelenül hitt magában.

A művészet Dzsalál-ad-Dín Rúmi. Mindenki, akiben szüntelenül forog a dal.

A művészet Li Taj-po. Mindenki, aki egyszerű dolgokon tűnődik.

A művészet Jean Moreau. A tizennyolc évesek minden szerelme.

A művészet Jackie Richardson. Minden nő, aki női művészet által szabadult fel.

A művészet Plótinosz. Mindenki, aki egy.
A művészet Lee Marvin. Mindenki, aki minden fiú apja.

Ötödik nap

A művészet kicsoda. A művészet Ludwig Wittgenstein

1243. nap

2008. május 27.

A művészet Ludwig Wittgenstein. Különös élet nyelvjátékokban és az élet játékaiban.
A művészet Jean Genet. Mindenki, aki tolvaj, mert folyton átlépi a szeretet határait.
A művészet Buddha. Mindenki, aki elhagyta, amit szeretett, hogy a szenvedés is szeretve legyen.
A művészet Constantin Noica. Mindenki, aki a hegyekben lelt végső nyughelyére.
A művészet Richard Long. Mindenki, aki gyalogol a művészetben.
A művészet Hamish Fulton. Mindenki, aki sétálva gyalogol.
A művészet Ralph Waldo Emerson. Mindenki, aki gyalogolni tudó elméletekben gyalogol.
A művészet Thomas Bernhard. Mindenki, egy szuszra alkot és mond ki mindent.
A művészet Bruno Schulz. Villámszerű gyöngédség minden lény szívében.
A művészet Seattle törzsfőnök. Mindenki, aki térdre esve csókolja a földet – az egyetlen anyát.
A művészet Ad Reinhardt. Mindenki, aki szó a szóban. Kép a képben.
A művészet Leni Riefenstahl. A csúcs misztikuma mindenkiben.

Hatodik nap

A művészet kicsoda. A művészet Friedrich Hölderlin

1245. nap

2008. május 29.

A művészet Friedrich Hölderlin. Mindenki, aki költőien lakozik ezen a földön.
A művészet Antonin Artaud. Mindenki, aki elviseli az elviselhetetlent.
A művészet Stanisław Ignacy Witkiewicz. Mindenki, aki kóbor kutyákból múzeumot csinál.
A művészet Søren Kierkegaard. Mindenki, aki ismétléssel újítja meg a jelen tűzét.
A művészet Alan Turing. Mindenki, aki a mesterséges intelligencia és a magasabb rendű lények karjába veti magát.
A művészet Sri Aurobindo. Mindenki, aki törekenységgel köszöni meg a mennyiségeket.
A művészet Isidora Sekulić. Egyedül a hála csókol szabadon – és a mošorini füvek.
A művészet Gerard de Nerval. Mindenki, aki megölte magát, hogy senki más ne legyen öngyilkos.

A művészet Aldous Huxley. Örök filozófia az Örök művészetben.
A művészet Szerafim Szarovszkij. Minden feltámadt csemete.
A művészet Marlon Brando. Mindenki, aki azért rombolta le a házát,
hogy a mandulavirágokat ünnepelje.
A művészet Ulrike Meinhof. Mindenki, aki folytatta, amikor mindenki más megtorpant és feladta.

Hetedik nap

A művészet kicsoda. A művészet Arthur Rimbaud

1246. nap 2008. május 30.
A művészet Arthur Rimbaud. A bátorság, mellyel a tizennyolc éves fiú elhagyja a világot.
A művészet Pelé. A könnyedség, mellyel a szegény tizennyolc éves fiú egy csapásra királlyá válik.
A művészet Ada Byron. Minden nagy ember lánya, aki ismeretlen útra tér.
A művészet Meher Baba. Mindenki, aki Istennek egyetlenegy Istene.
A művészet Marguerite Duras. Mindenki, aki felsikolt.
A művészet Assisi Szent Ferenc. Mindenki, aki könnyeivel mosdatja a galambokat.
A művészet Orson Welles. Mindenki, aki az igazságban és a hazugságban is a művészet igazságát látja.
A művészet Vermeer. Művészet most – a most örökkévalósága. Most, igen, most.
A művészet Lao Cse. A téli bimbók és a tavaszi virágzások.
A művészet Villon. A káromkodó, aki a legártatlanabbak örömére káromkodik, hogy megmentse őket.
A művészet Che Guevara. Mindenki, aki harcol, és milliókért adja életét.
A művészet Nizsinszkij. Mindenki, aki elviseli a felszárnyalások szépségét.

Nyolcadik nap

A művészet kicsoda. A művészet William Blake

1247. nap 2008. május 31.
A művészet William Blake. Mindenki, aki az ártatlanság dalait énekliz az energiák tapasztalatáról.
A művészet János apostol. Mindenki, akit Valaki a legjobban szeretett.
A művészet Greta Garbo. Az igazság arca szépségtől fénylik a megjelöltek hátán.
A művészet Jack Kerouac. Mindenki, aki egyetlen úton jár – az úton él.
A művészet Cassius Clay. A legjobb, aki áldozatot hozott, és ezzel váltotta ki a legjobbat.
A művészet Eric Satie. Az éjszakai léptek csöndje, melyből egyszerűség és lány humor születik.

A művészet Isaac Luria. Mindenki, aki visszahúzódott más dolgok kedvéért.
 A művészet Miloš Crnjanski. Mindenki, akinek a feleségét Vida Ružićnak hívják.
 A művészet Monet. Mindenki, aki természetet teremt, hogy a természetből művészetet teremtsen.
 A művészet Jean Luc Godard. Mindenki, aki szabadon játszik a szabadsághiánnyal.
 A művészet Fats Domino. Mindenki, aki orrlükáival becézi a fiatal-ság levegőjét.
 A művészet Novalis. Az ártatlansággal eljegyzett kislány.

Kilencedik nap

A művészet kicsoda. A művészet Kazimir Malevics

1248. nap

2008. jún. 1.

A művészet kicsoda. A művészet Kazimir Malevics. Mindenki, aki megteremti a maga új ártatlanságát.
 A művészet Rainer Maria Rilke. Mindenki, aki a rózsával van, Rilkével van.
 A művészet Georg Trakl. Mindenki, aki idegen a sötétben – legyen férfi, nő vagy gyerek –, elnyeri a Trakl-menedéket.
 A művészet Danyil Harmsz. Mindenki, aki az iszonyatban felismer-te az ellenállhatatlanul nevetségeset.
 A művészet Dávid király. A pásztor, aki zsoltárokkal őrizte a nyáját önmagában.
 A művészet Jean Vigo. Mindenki, aki örökre odaadta magát a szerelemnek.
 A művészet Jakob Böhme. Pír a cipőtalpon.
 A művészet Avilai Szent Teréz. Az örült önátadás szűziessége.
 A művészet Blaise Pascal. Mindenki, aki törekénységével a legparadoxálisabb.
 A művészet Werner Herzog. Mindenki, aki a térdével látja e pokoli világ mennyei szépségét.
 A művészet Wilhelm Reich. Mindenki, aki orgazmusokkal óvja e világot, és összeköti amazzal.
 A művészet Rudolf Steiner. Mindenki, aki a komolyságával a legvonzóbb.

Tizedik nap

A művészet kicsoda. A művészet Gertrude Stein

1249. nap

2008. jún. 2.

A művészet kicsoda. A művészet Gertrude Stein. Mindenki, aki szereti Gertrude Steint.
 A művészet Laurie Piper. Mindenki, aki a szerelmével híressé tett valakit.
 A művészet Palamasz Szent Gergely. Csöndbe merülés Isten nevében.

- A művészet Franz Kafka. Mindenki, aki az iszonyatban futva vidáman szökell.
- A művészet Sziluan sztarec. Mindenki, az isteni részvétellel emel fel mindenkit Istenhez.
- A művészet Andrej Boriszovics Blum. Mindenki, aki tudja, hogy teljesen mindegy, élünk-e vagy sem, hanem az a fontos, hogy tudjuk, kinek és miért adjuk oda az életünket.
- A művészet Joseph Kosuth. Mindenki, aki egy széken ülve alkotja meg mindhármat.
- A művészet Hérakleitosz. Mindenki, aki meleg fénnel világít tulajdon sötétségéből.
- A művészet Krisnamurthi. A szabadság, mely szabadsággal ismerhető fel.
- A művészet Henry Miller. Mindenki, aki szereti a szív örvénylő áradásait.
- A művészet Yves Klein. Mindenki, aki Klein művészetével ismeretlen világokban utazik.
- A művészet Caspar David Friedrich. Mindenki, aki beleréved a szépség végtelenébe.

Tizenegyedik nap

A művészet kicsoda. A művészet Nyikolaj Bergyajev

1250. nap

2008. június 3.

- A művészet Nyikolaj Bergyajev. A még meg nem alkotott művészte. A frissen megalkotott. Az új lény. Ének vagyunk.
- A művészet Marcel Duchamp. A vezeklés művészte az éneklés művészetébe fordul át.
- A művészet Tadej szerzetes. A szeretet sebessége, mely fényévek millióival sebesebb a fény sebességénél.
- A művészet Antonio de Mello. A jelenlét minden ma született és máris híres misztikusa.
- A művészet Tolsztoj. Mindazon nyugtalanok örök békéje, akik keresztre feszültek azoknak a nyugalmáért, akik nem állnak ellent a gonosznak.
- A művészet Empedoklész. Mindenki, aki vulkanikus szerelmekkel csillapította le a gyűlölet vulkánjait.
- A művészet Püthagorasz. Mindenki, aki hallgatással jegyzi el egymással a szót és a számot a csönd harmóniájában.
- A művészet Marthin Luther King. Mindenki, aki mindennap felmászott a reménység hegyére.
- A művészet Rabia. Mindenki, aki szeret, és semmi mást nem tud Istenen kívül.
- A művészet John Casavettes. Mindenki, akinek ragyog a szeme, és csücsöríti a száját a lehetetlenbe vetett bizalomtól.
- A művészet Jerzy Grotowski. Művészet mindenki, aki nagy művészetet teremt önmagából.
- A művészet Lajtorjás Szent János. Mindenki, aki az önmagában lakozó gyermeknek anyja és apja, és a mindenségé.

Tizenkettedik nap
A művészet kicsoda. A művészet Tehching Hsieh

1251. nap 2008. jún. 4.
A művészet kicsoda. A művészet Tehching Hsieh. Mindenki, aki magát a művészetet szereti.
A művészet John Cage. Mindenki, aki ezekben a szavakban felismeri John Cage-et.
A művészet Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij. Mindenki, aki átélte, hogy a pillanat örökkévalóság, és hogy a szépség menti meg a világot.
A művészet Parmenidész. A változatlan odaadás és a változatlan odaadása.
A művészet a gyermek Izsák. Minden gyerek Izsák, és minden művészet bárány.
A művészet John Cowper Powys. Mindenki, aki megérzi a művészetet és az örömet magában az életben.
A művészet Padhee. Mindenki, aki elsőre megsejti valaki művészetét.
A művészet Larigen. Az én magányos képregényhősöm, aki pisztoly-párbajban legyőzi a gonoszokat, akik a haláluk óráján csodálattal adóznak gyorsaságának, és megkérdik tőle, hogyhogy eddig nem hallottak róla és gyorsaságáról, mire ő azt válaszolja: *nem kérdeztek.*
A művészet a Névtelen Művész. Bimbó.
A művészet a Névtelen Aki Rám Kacsintott. A francia erdőben 1988-ban megpillantott és rám kacsintott egy művész százezer évvel korábról.
A művészet a Fájdalom Mert Valakit Elfelejtettem És Mert Sok Mindenkiről Nem Is Tudok.
A művészet Krisztus. Mindenki, aki Isten nővére és fivére.

ps.
végül még
ezt
is:
hiszek
ugyanabban
és
az azonosságban
az
én
azonosságom
pedig
MIROSLAV MANDIĆ-TYAL
a legazonosabb
cím: A TE SZÍVEDBEN
nemzetiség: ÉLET

állam: KOZMOSZ
vallás: ISTEN
tagság: EGYEDÜL MINDENKIÉRT
foglalkozás: ISTEN GYERMEKE
A KOZMOSZ KÖLTŐJE
A LÉLEK MŰVÉSZE
AZ EGYETLENEGY TEST TÁNCOSA-ZENÉSZE

(Radics Viktória fordítása)